

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9Csp/76/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8125205531
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2025:8125205531.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX A. D. právne zastúpený: Advokátska kancelária VOLČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Mlynská 27, 040 01 Košice, IČO: 55 968 058 proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 35 234 176 právne zastúpený: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679 o určení, že úver je bezúročný a bez poplatkov, takto

rozhodol:

I. Určuje, že úver z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 26.02.2024 uzavretej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100% a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu I. inštancie o výške týchto trov.

odôvodnenie:

1. Žalobou došlou súdu dňa 15.07.2025 sa žalobca domáhal na žalovanom určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého žalovaným žalobcovi na základe zmluvy zo dňa 26.02.2024 z dôvodu porušenia povinnosti odbornej starostlivosti pri overovaní bonity žalobcu ako dlžníka – spotrebiteľa.

2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že s touto nesúhlasí, keďže si povinnosť odbornej starostlivosti pri overovaní bonity žalobcu ako dlžníka – spotrebiteľa splnil riadne.

3. V replike a duplike strany sporu zotrvali na svojom.

4. Súd vykonal dokazovanie obsahom listín tvoriacich súdny spis, odporom voči platobnému rozkazu zo spisu sp. zn. 20C/157/2024 a výsluchom svedka, ako aj vyjadreniami žalobcu.

5. Medzi stranami sporu je nesporné, že dňa 26.02.2024 uzavreli v pozícii veriteľa – žalovaného a dlžníka – žalobca úverovú zmluvu.

6. Keďže spornou a pre konanie rozhodujúcou otázkou bolo splnenie povinnosti overovania bonity dlžníka – žalobcu pred poskytnutím úveru, súd sa zamerlal primárne na túto otázku.

7. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru pre porušenie odbornej starostlivosti pri skúmaní bonity. Podľa § 1 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy - Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných

prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 2 písm.d) zákona č. 129/2010 Z.z. - zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 7 ods.1 zákona č. 129/2010 Z.z. - Veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

Podľa § 7 ods.16 zákona č. 129/2010 Z.z. - Veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a

b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

Podľa § 7 ods.17 zákona č. 129/2010 Z.z. - Vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,

b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

Podľa § 7 ods.20 zákona č. 129/2010 Z.z. - Na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky:

a) čistý príjem spotrebiteľa,

b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť,

c) výška splátky spotrebiteľského úveru a

d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

Podľa § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. - Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

8. Cieľom § 7 ako aj § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. je, že veriteľ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať (napr. predpokladaný príjem z prejednávaneho dedičského konania, predaja nehnuteľnosti, poistného plnenia a pod.).

Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru.

Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúca. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je napr. možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobo ochorie a pod.

Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať.

Z textu zákona o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver.

Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii.

Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť.

Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (tj. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

8.1. Z judikatúry k tejto otázky poukazuje súd na

Podľa NSS ČR sp. zn. 1 As XX/XXXX - E. kasačného soudu je třeba uvedené závěry krajského soudu chápat ve vzájemné souvislosti tak, že součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, podloženého odborností a profesionalitou, aby byly zjištěny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Proto je nutno dovodit také požadavek na doložení tvrzení dlužníka o jeho majetkových poměrech. Samotné ničím nedoložené prohlášení spotřebitele nemůže vést k řádnému prověření jeho schopnosti splácet úvěr, neboť se dle slov krajského soudu jedná o situace, kdy by osoba jednající s odbornou péčí měla a mohla mít pochybnosti o pravdivosti tvrzených skutečností. Smyslem zakotvení povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů posuzovat úvěruschopnost spotřebitele (§ 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru) je především ochrana spotřebitelů před rizikovými úvěry a dále řešení problému rostoucího zadluženosti domácností (viz důvodová zpráva k zákonu o spotřebitelském úvěru). Povinnost věřitele posoudit před uzavřením smlouvy bonitu spotřebitele představuje pro spotřebitele i určitou záruku, že věřitel bude při poskytování úvěru postupovat tak, aby jej do určité míry chránil před neschopností splácet. Primárním chráněným zájmem je zde ochrana spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by vedlo k jeho insolvenční se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace (viz Wachtlová, L., Šlanina, J.: Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 99).

Podľa NS ČR sp. zn. 33Cdo/2178/2018 - Povinnost posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří témuž spotřebiteli poskytli úvěry či jiné služby již dříve. Proto zákon, konkrétně zákon o spotřebitelském úvěru (jeho § 9 odst. 1) stanoví, že věřitel je povinen při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele postupovat s odbornou péčí. Lze přisvědčit odvolacímu soudu, že věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků.

Podľa rozsudku KS v Prešove sp. zn. 20Co/72/2017 - „Zámer finančného sprostredkovateľa je často presvedčiť nebonitného klienta, ktorý má problémy s kontrolou vlastných finančných tokov a hospodárením, aby pristúpil na úver, u ktorého je v mnohých prípadoch zjavné, že ho spotrebiteľ nebude vedieť splácať. Finančný sprostredkovateľ je motivovaný zanedbať povinnosť skúmania spotrebiteľovej schopnosti splácať úver vidinou peňažnej prémie za sprostredkovanie a subjekt poskytujúci úver si je vedomý, že v prípade neschopnosti splácať majetok môže siahnuť za pomoci štátneho donútenia na majetkové hodnoty dlžníka, napríklad obydlie. Prípadný argument zo strany veriteľa, že exekúcia majetku u nebonitných klientom je prirodzeným následkom nedodržania povinnosti splácať úver neobstojí. Je tak z dôvodu, že v prípade hrubého porušenia povinnosti skúmať spotrebiteľovu schopnosť

spláčať úver veriteľom z dôvodu vidiny majetkových hodnôt spotrebiteľa vstupuje veriteľ do zmluvného vzťahu v zlej viere (male fide), keďže si je dopredu vedomý toho, že spotrebiteľ pri svojej úrovni bonity s veľkou pravdepodobnosťou nebude môcť spláčať úver. Veriteľ si je teda vedomý faktu, že hlavnou časťou zmluvného plnenia, ktorú od spotrebiteľa obdrží nebudú splátky úveru, ale poplatky za omeškanie platieb a uspokojenie z majetkových hodnôt spotrebiteľa v dôsledku spotrebiteľovej platobnej neschopnosti. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch možno považovať povrchné skúmanie schopnosti spláčať úver bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa v rozpore s odbornou starostlivosťou alebo účelové použitie dokladov o platobnej schopnosti spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej bonity spotrebiteľa, ako tomu v skutočnosti je, aby mu bol poskytnutý väčší úver, ako je schopný spláčať.

Podľa rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zn. C – 679/18: Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

Podľa rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zn. C – 449/13: Z toho vyplýva, že veriteľ musí po prvé v každom prípade a vzhľadom na osobitné skutočnosti prípadu posúdiť, či sú uvedené informácie primerané a dostatočné na ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa. V tejto súvislosti sa môže dostatočný charakter uvedených informácií líšiť vzhľadom na okolnosti uzatvorenia zmluvy o úvere, osobnú situáciu spotrebiteľa a výšku úveru. Toto ohodnotenie sa môže uskutočniť prostredníctvom dokumentov preukazujúcich finančnú situáciu spotrebiteľa, ale nemožno vylúčiť, že veriteľ zohľadní aj staršie informácie o finančnej situácii záujemcu na úver, ktorými môže disponovať. Obyčajné nepodložené vyhlásenia spotrebiteľa však nemôžu byť samy osebe dostatočné, ak k nim nie sú pripojené dôkazy.

8.2. Žalobca skúmal bonitu žalovaného tak, že dospel k záveru, že žalovaný potvrdil, že pracuje, jeho čistý mesačný príjem je 700 €, čistý mesačný príjem partnerky je 600 € a býva vo vlastnom dome/byte. Bola vykonaná lustrácia v Sociálnej poisťovni na vymeriavací základ žalobcu 753,00 € (pozn. súdu - čo podľa kalkulačky čistej mzdy predstavuje sumu 617,60 €). Zároveň žalobca nemal mať nezaopatrené dieťa.

8.3. Podľa výsluchu predajcu úveru jediným dokladom predkladaným žalobcom bol občiansky preukaz. Zároveň sa predajca nepýtal na žiadny údaj týkajúci sa nákladov na živobytie žalobcu. Predajca si síce na obchodný prípad žalobcu nespomínal, ale tvrdenie žalobcu, že predajca „kontraktačný proces“ viedol s osobou doprevádzajúcou žalobcu (ktorá mala záujem o mobilný telefón) popreté nebolo.

8.4. Súd teda robí záver, že žalobca pri preverovaní bonity (ako najdôležitejšej predzmluvnej povinnosti) nepostupoval s odbornou starostlivosťou (ako starostlivosťou vyžadujúcou aktivitu veriteľa a nie iba sofistikovane vykonaný postup, výsledkom ktorého je poskytnutie úveru nebonitnej osobe javiacej sa ako osoba, u ktorej možno riadne splácanie úveru predpokladať), čoho výsledkom je, že poskytnutý úver je bez úrokov a bez poplatkov. Odborná starostlivosť je vyššia forma starostlivosti ukladaná osobám s určitými profesionálnymi schopnosťami za účelom dosiahnutia dôležitých cieľov. Dodávateľ tak musí v úzkej súčinnosti s klientom urobiť chtiac – nechtiac audit domáceho rozpočtu klienta a jeho pozornosti nesmie ujsť nepreukázanie príjmov a výdavkov zo strany klienta. Keďže išlo o hrubé porušenie odbornej starostlivosti, uplatnia sa obe zákonom predpokladané sankcie uvedené v § 11 ods.2, aplikujúc pravidlo „argumentum a maiori ad minus“ (od väčšieho k menšiemu; od silnejšieho k slabšiemu – poukazuje na to, že napr. z obmedzenia vo väčšom rozsahu sa usudzuje aj na obmedzenie v menšom rozsahu alebo splnenie podmienok na prísnejšiu sankciu obsahuje v sebe aj splnenie podmienok na menej prísnu sankciu).

8.5. Súd síce rozumie snahe o automatizované vyhodnocovanie bonity, ale je zjavné, že údaje vstupujúce do vyhodnocovania sú nedostatočné a potom je nedostatočné aj samotné preverovanie bonity. Poskytovatelia úverov tak budú musieť upraviť svoje postupy tak, že údaje poskytnuté spotrebiteľom budú musieť preverovať, aby dostali povinnosti odbornej starostlivosti tak ako to vyžadujú najvyššie súdne inštancie SR a SdEÚ. Už len na margo súd uvádza, že v konaní 9Csp/189/2024 (dodávateľ – banka, prostredníctvom svojej divízie „pre menej solventných“) konštatoval nasledujúce:

„V prejednávanej veci je v zmluve uvedené, že počet nezaopatrených detí žalovaného je – 0. Z lustrácie v RO SR však vyplýva počet nezaopatrených detí žalovaného ku dňu uzavretia zmluvy – 8 (roky narodenia 2005, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020).

Vo veci sp. zn. 9Csp/187/2024 rovnakého žalobcu bolo u žalovaného uvedené, počet nezaopatrených detí – 1. Z lustrácie v RO SR však vyplýva počet nezaopatrených detí žalovaného ku dňu uzavretia zmluvy – 3 (roky narodenia 2015, 2017, 2020).

Vo veci sp. zn. 9Csp/188/2024 rovnakého žalobcu bolo u žalovaného uvedené, počet nezaopatrených detí – 0. Z lustrácie v RO SR však vyplýva počet nezaopatrených detí žalovaného ku dňu uzavretia zmluvy – 5 (roky narodenia 2010, 2011, 2014, 2016, 2019).

V týchto troch konaniach tak namiesto skutočného počtu nezaopatrených detí – 16, bol uvedený počet – 1.“

8.6. V prejednávanej veci je uvedený počet nezaopatrených detí 0. Z lustrácie cez RO SR však vyplýva počet nezaopatrených detí žalobcu – 4 (roky narodenia 2016, 2018, 2019, 2021).

8.7. Súdu sa teda javí, že finančné spoločnosti zameriavajúce sa na klientov, ktorý by nedostali úver od banky (podľa žalovaného je aj on takýmto subjektom) prispôsobujú údaje žiadateľa (uvádzaním nižšieho ako skutočného počtu maloletých detí, neoverovaním údajov, neskúmaním údajov o výdavkoch žiadateľa o úver a pod.) tak, aby pri zbežnej kontrole súdom alebo iným oprávneným orgánom pôsobili dojmom splnenia povinnosti odbornej starostlivosti a správnosti rozhodnutia o poskytnutí úveru.

8.8. K výkladu § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. - Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa (1) alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (2)., súd uvádza, že spojka „alebo“ nemá vždy charakter spojky vylučovacej. Vždy je potrebné brať do úvahy kontext súvetia, v ktorom je použitá. Skúmaná právna norma podľa súdu určuje, že pri nesplnení čo len jednej z povinností 1. a 2. ide o hrubé porušenie povinnosti skúmania bonity. V skúmanej norme správne nie je použitá zlučovacia spojka „a“, pretože o hrubé porušenie by išlo iba pri súčasnom nesplnení povinností 1. a 2. Výklad žalovaného by umožňoval dodávateľovi získať iba obmedzené množstvo informácií, ktoré by nedávali celkový obraz o finančnom stave spotrebiteľa, čím by účel skúmania bonity naplnený nemohol byť. Veď predsa výstup z SRBI o tom, že spotrebiteľ nemá iný úver v žiadnom prípade nevypovedá o jeho finančnej stabilite. V posudzovanej norme tak spojka „alebo“ má kontexte význam spojky „a“, z čoho vychádza aj rozhodnutie KS v PO sp. zn. 2CoCsp/3/2024. Navyše hrubým porušením je okrem iného aj porušenie § 7 ods.20 písm.a) zákona č. 129/2010 Z.z., pričom čistý príjem spotrebiteľa žiadnym spôsobom preukázaný nebol.

Aby platil výklad žalovaného, sporná norma by musela znieť nasledujúco: Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa nepovažuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom na základe údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa (1) alebo s prihladením na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (2)

8.9. Otázku potreby riadneho získania a zhodnotenia získaných údajov zdôrazňuje aj judikatúra:

ÚS SR sp.zn. II. ÚS 530/2024 - Mohlo by sa teda zdať, že postačuje, ak veriteľ preukáže, že nahliadol do príslušných registrov a vyžiadal si od spotrebiteľa a ďalších orgánov príslušné podklady. Je ale zrejmé, že na to, aby bolo možné hovoriť o odbornej starostlivosti, je potrebné preukázať aj odbornosť samu – teda preukázať aj to, že bola platobná schopnosť posúdená správne (boli vyhodnotené všetky údaje a správnym spôsobom bolo na nich prihladené). Zhromaždenie podkladov bez ich správneho a odborného posúdenia by totiž nenaplnilo cieľ, ktorý zavedenie takej povinnosti veriteľa sledovalo – chrániť spotrebiteľa pred nadmernou zadlženosťou a platobnou neschopnosťou.

NS SR sp. zn. 5Cdo/41/2023 - Právny predchodca žalobcu síce bonitu žalovanej skúmal, avšak jeho povinnosťou bolo nielen bonitu skúmať (proces zisťovania informácií o príjmoch a výdavkoch žiadateľa o úver), ale zistené skutočnosti aj vyhodnotiť. Okresný súd svoje rozhodnutie založil na konštatovaní, že právny predchodca žalobcu nemal k dispozícii všetky relevantné údaje o výške príjmu spotrebiteľky a výške jej výdavkov; odvolací súd doplnil, že tvrdenia žalovanej v žiadosti o poskytnutie úveru právny predchodca žalobcu nijakým spôsobom neoveril (príjem tvrdený žalovanou nie je ničím preukázaný), dovolací súd dodáva, že absentuje vyhodnotenie získaných informácií o schopnosti spotrebiteľky splácať úver.

KS v PO sp. zn. 2CoCsp/3/2024 - Podľa odvolacieho súdu nie je možné sa obmedziť len na skúmanie výdavkov týkajúcich sa úhrad záväzkov a opomenúť aj iné výdavky žalobcu, resp. spotrebiteľa, súvisiace s vedením domácnosti a pod. Skúmanie bonity zo strany žalovaného bez overenia výdavkov na živobytie, nie je postačujúce pre splnenie povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Bez toho, aby žalovaný skúmal aj iné spomínané aspekty, napr. celkové mesačné výdavky žalobcu, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalobcu, potrebnej pre posúdenie jeho schopnosti splácať dlh zo zmluvy. Nemožno teda konštatovať, že zo strany žalovaného sa jednalo o konanie s odbornou starostlivosťou. Náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým

má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom a na príjem spotrebiteľa, nie sa tejto zákonnej povinnosti zbaviť odkazom na životné minimum, nakoľko to nie je ratio zákona a tento postup nezohľadňuje individuálnosť životnej situácie toho-ktorého spotrebiteľa a jeho rodiny. Postup dodávateľa na úverovom trhu, ktorý používa paušálny údaj v podobe sumy životného minima, nakoniec neplynie ani z opatrenia NBS z 14.11.2017. S poukazom na ust. § 2 ods. 5 citovaného opatrenia, je potrebné vyvodiť záver, že ani usmernenie pre dodávateľov pôsobiacich na úverovom trhu neznamená, že výdavky sa bez ďalšieho majú rovnať sume životného minima.

9. V rámci spotrebiteľského civilného konania v súlade s cieľom ochrany spotrebiteľa patrí súdu ex offo právo aj povinnosť skúmať, či spotrebiteľská zmluva (zmluva o spotrebiteľskom úvere) obsahuje zákonom požadované náležitosti.

9.1. Podľa § 9 ods.2 písm.h) zákona č. 129/2010 Z.z. - Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

Podľa § 11 ods.1 písm.b) zákona č. 129/2010 Z.z. - Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d), e), g) až i), l) a p).

9.2. Podľa rozsudku SdEÚ zn. C – 677/23: 54. Na úvod treba pripomenúť, že podľa tohto ustanovenia zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza RPMN a celkovú sumu, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere, pričom musia byť tiež uvedené všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery.

55. Pokiaľ ide o tieto predpoklady, treba uviesť, že článok 19 smernice 2008/48 po prvé v odseku 3 stanovuje, že výpočet RPMN vychádza z predpokladu, že zmluva o úvere zostane platná počas dohodnutého obdobia a že veriteľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje záväzky za podmienok a v lehotách stanovených v zmluve o úvere. Po druhé podľa odseku 4 tohto článku v prípade zmlúv o úvere obsahujúcich doložky umožňujúce zmeny úrokovej sadzby úveru a prípadne poplatkov zahrnutých do RPMN, ktoré však nemožno stanoviť v čase výpočtu, sa táto RPMN vypočíta na základe predpokladu, že úroková sadzba úveru a ostatné poplatky zostanú fixné vo vzťahu k pôvodnej úrovni a budú platiť až do konca platnosti zmluvy o úvere. Po tretie odsek 5 uvedeného článku stanovuje, že v prípade potreby sa pri výpočte RPMN môžu použiť dodatočné predpoklady uvedené v prílohe I tejto smernice. Po štvrté táto príloha v časti II písm. a) až j) spresňuje rôzne dodatočné predpoklady potrebné na výpočet RPMN.

58. Pokiaľ ide o povinnosť uviesť tieto rôzne predpoklady v zmluve o úvere v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48, z judikatúry uvedenej v bode 30 tohto rozsudku vyplýva, že táto povinnosť má zabezpečiť, aby sa spotrebiteľ mohol oboznámiť so svojimi právami a povinnosťami.

59. Toto uvedenie tak musí spotrebiteľovi umožniť overiť, či obchodník správne vypočítal RPMN, a ak nie, uplatniť svoje práva, najmä právo na odstúpenie od zmluvy stanovené v článku 14 smernice 2008/48, pričom lehota na uplatnenie tohto odstúpenia od zmluvy sa predĺži v prípade porušenia požiadaviek stanovených v článku 10 tejto smernice, ako aj ostatných práv stanovených vo vnútroštátnej právnej úprave, ako sankcia prijatá v súlade s článkom 23 uvedenej smernice.

60. V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že podstatný význam má povinnosť uviesť v zmluve o úvere najmä náležitosti, ako je RPMN uvedená v článku 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48 (rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 70).

61. Na základe tejto judikatúry treba konštatovať, že uvedenie predpokladov použitých na výpočet RPMN v zmluve o úvere má tiež, najmä z dôvodov uvedených v bodoch 58 a 59 tohto rozsudku, pre spotrebiteľa zásadný význam.

62. Keďže neuvedenie týchto náležitostí v zmluve o úvere môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku, sankcia spočívajúca v zániku nároku veriteľa na úroky a poplatky stanovená vo vnútroštátnej právnej úprave sa musí považovať za primeranú v zmysle článku 23 smernice 2008/48 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 71).

63. Vzhľadom na to, že, ako bolo pripomenuté v bode 55 tohto rozsudku, predpoklady použité na výpočet RPMN môžu byť zložité, je potrebné ich zrozumiteľne, stručne a výslovne uviesť v zmluve o úvere, pričom samotná možnosť spotrebiteľa identifikovať ich na základe prečítania jednotlivých ustanovení tejto zmluvy nepostačuje.

64 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že predpoklady použité na výpočet RPMN musia byť výslovne uvedené v zmluve o úvere a v tejto súvislosti nestačí, aby ich spotrebiteľ mohol sám identifikovať preskúmaním podmienok tejto zmluvy.

9.3. V prílohe č. 2 zmluvy ako predpoklady výpočtu RPMN bolo uvedené: Celá výška úveru bude čerpaná jednorazovo posledný deň v mesiaci, v ktorom je medziúver splatný, resp. stavebný úver bude schválený. Mesačné splátky úroku z medziúveru, istiny a úroku zo stavebného úveru budú realizované 1. deň v mesiaci, od mesiaca nasledujúceho po čerpaní úveru. Výška poplatkov za vedenie účtov sa bude počítať vo výške podľa sadzobníka platného v dobe schválenia úveru, výška úrokovej sadzby medziúveru dohodnutá v dobe schválenia úveru bude nezmenená aj pre obdobie po prípadnom uplynutí doby fixácie.

9.4. Vo veci citovaného rozsudku SdEÚ boli predpoklady výpočtu RPMN uvedené nasledujúco – „Bod tejto zmluvy, s názvom „Predpoklady použité na výpočet RPMN“, znel takto: „Úver bol poskytnutý okamžite, v plnej výške, dlžník si bude plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách uvedených v úverovej zmluve, úroková sadzba platí až do skončenia úverového vzťahu“. V prejednávanej veci znel bod týkajúci sa predpokladov výpočtu RPMN nasledujúco – čerpanie celej výšky úveru okamžite, bezhotovostne, v plnej výške, pri najvyšších poplatkoch a najvyššej úrokovej sadzbe, poskytnutí úveru na obdobie jedného roka a splatení v dvanástich mesačných splátkach s rovnakou výškou istiny. Výška minimálnej mesačnej splátky sa do tohto výpočtu nezapočítava, teda podobne neurčito, aj keď čiastočne kopíruje tzv. dodatočné predpoklady výpočtu RPMN podľa Prílohy č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z.z. Navyiac pri zaradení transakcie do splátkového programu (pričom touto jednou transakciou bola vyčerpaná celá suma revolvingového úveru), ktorá má charakter akéhosi samostatného úveru už vo vzťahu k predpokladom výpočtu RPMN nebolo uvedené nič.

9.5. Súd zastáva názor, že v zmysle citovaného rozhodnutia SdEÚ majú byť predpoklady použité na výpočet RPMN uvedené ako nasledujúce informácie – výška úveru, počet splátok, dátum poskytnutia úveru, dátum prvej splátky, periodicita splátok, deň splátky, výška splátky, dodatočný náklad: dátum a suma, pretože iba na základe týchto údajov môže spotrebiteľ na základe prístupných internetových kalkulačiek overiť výšku RPMN a tieto majú byť uvedené výslovne bez toho, aby ich spotrebiteľ musel vyhľadávať v zmluve.

9.6. Neuvedenie predpokladov použitých na výpočet RPMN je ďalším dôvodom pre bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, pričom súd nepovažuje za problematické, že túto skutočnosť súd oznámil v rámci predbežného právneho názoru (teda v čase na to § 181 ods.2 C.s.p. určenom). Právny zástupca žalovaného mohol v tejto jednoduchej otázke argumentovať svoj protinázor priamo na pojednávaní.

10. Pokiaľ ide o trestné konanie vedené proti žalobcovi (pravdepodobne z dôvodu úverového podvodu podľa § 222 ods.1 TZ - Kto vyláka od iného úver alebo zabezpečenie úveru tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, a tak mu spôsobí malú škodu, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.), súd na základe skutočností vyplývajúcich zo spisu v prejednávanej veci ako aj z výluchu svedka C. a žalobcu B. nemá za dané žiadne okolnosti, ktoré by mu umožnili úverovú zmluvu vyhodnotiť ako neplatný právny úkon z dôvodu úmyselne protizákonného konania žalobcu.

11. Podľa § 251 C.s.p. - Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods.1 C.s.p. - Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods.1 C.s.p. - O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

11.1. Žalovaný žiadal, aby súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania zohľadnil, že žalovaný už platil trovy konania vo veci sp. zn. 20Csp/157/2024 a že žalobca posudzovanej zmluvy podal Ďalšiu žalobu o neprijateľnosť zmluvných podmienok.

11.2. Súd dospel k záveru, že žalovaným uvádzané skutočnosti nie sú skutočnosťami odôvodňujúcimi postup podľa § 257 C.s.p. (Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.).

To, že žalovaný platil trovy konania vo veci sp. zn. 20Csp/157/2024, bolo výsledkom jeho rozhodnutia vziať žalobcu späť. Ak by sa to nebolo stalo, súd by v uvedenom konaní riešil ako otázku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, tak aj prípadnú otázku neprijateľných zmluvných podmienok.

Žaloba o neprijateľnosť zmluvných podmienok podaná osobitne a nie s prejednávanou žalobou, môže byť chápaná ako účelová multiplikácia sporov, avšak záver o prípadne ne/náhrade trov konania patrí súdu v konaní o neprijateľnosť zmluvných podmienok.

11.3. Keďže žalobca mal v konaní plný úspech, patrí mu náhrada trov konania v rozsahu 100%.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie. Podľa § 359 C.s.p. - Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Prešov v dvoch (2) vyhotoveniach.

Podľa § 363 C.s.p. - V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C.s.p. - Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 C.s.p. - (1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C.s.p. - Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, žalobca môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.